

کودکان در زمان بلوغ از تعادل روانی بهتری برخوردارند و از هوش بالاتری و همچنین از قدرت بینایی بالا برخوردار می باشند.

۶- شیر مادر نیاز آهن کودک را تا زمان شروع غذای کمکی (۶ ماهگی) فراهم میکند و شیر مادر بهترین غذا جهت نوزادان زودرس و کم وزن می باشد.

۷- خلاصه اینکه شیر مادر پاک و بدون آلودگی میکروبی و دارای درجه حرارت مناسب بوده و مقرون به صرفه می باشد.

مزایای تغذیه با شیر مادر برای مادران

۱- مادرانی که کودک خود را با شیر خود تغذیه می کنند کمتر دچار مشکلات روحی و عاطفی بوده و ابتلا به سرطان پستان، تخمدان و پوکی استخوان در این افراد کمتر می باشد.

۲- اگر شیردهی به روش درست انجام گیرد، تخمک گذاری و قاعدگی دیرتر اتفاق می افتد و امکان حاملگی مجدد کمتر بوده به فاصله گذاری بین تولدها و حاملگی کمک می کند و چون قاعدگی با تاخیر انجام می گیرد خطر ابتلای مادر به کم خونی را کاهش می دهد.

۳- در مادران سزارین شده، تماسهای مکرر با شیر خوار سبب کاهش درد و خونریزی می شود.

۴- شیر دادن باعث سوخت و ساز چربی ذخیره شده در دوران بارداری می شود و اندام مادر زودتر به حالت قبل از بارداری برمی گردد.

بسیاری از مادران در مورد اینکه آیا می توانند به فرزندان خود شیر دهند یا نه نگران هستند و این نگرانی می تواند تاثیر منفی بر روند شیردهی بگذارد و تغذیه با شیر مادر را دچار اشکال کند.

جهت رفع پاره ای از این نگرانی ها ذکر نکاتی چند لازم است:

- کوچک بودن پستان تاثیری در حجم شیر ندارد چون کوچکی پستان به دلیل کم بودن بافت چربی بوده و تعداد مجاری شیر تفاوتی با پستانهای بزرگتر ندارد و تولید و جریان شیردر این افراد فقط به ارتباط مستمر و مداوم بین مادر و مکیدن مکرر پستان توسط شیرخوار می باشد.
- نوک فرو رفته پستان مانعی جهت شیردهی نبوده و در طی شیردهی نوک سینه به تدریج از حالت فرورفتگی خارج می شود. در صورت وجود مشکل خاص با راهنمایی پزشک قابل اصلاح خواهد بود.
- مصرف آنتی بیوتیک تجویز شده پزشک به مادر، ممنوعیتی جهت شیردهی ندارد به جز در موارد خاص که پزشک شیردهی را ممنوع کند.
- ابتلای مادر به بیماری های عفونی ویروسی مثل آبله مرغان، سرخک، سرخجه، اوریون و هیپاتیت B، مانعی برای شیردهی نمی باشد.
- در صورت بروز تب، درد و تورم، التهاب پستان و ترک نوک پستان شیردهی ادامه داشته و هر چه سریعتر به واحد بهداشتی مراجعه شود.
- شیر مادر برای نوزادان دو قلو و حتی چند قلو کافی می باشد.
- نوزادانی که مبتلا به شکاف لب و سقف دهان هستند در صورت عدم قدرت کافی جهت مکیدن پستان و نیز حفظ تداوم شیردهی بهتر است، شیر مادر دوشیده شود و توسط فنجان با سرنگ داده شود.
- نوزادانی که با انجام سزارین متولد می شوند، بعد از به هوش آمدن مادر، هر چه زودتر در کنار مادر قرار گرفته و از پستان مادر تغذیه کنند.
- باتوجه به زود هضم بودن شیر مادر، شیرخوار زود گرسنه می شود، پس تقاضای زیاد نوزاد به دلیل ناکافی بودن شیر نیست.

راهنمای تغذیه با شیر مادر

برای کودک هیچ شیرینی بهتر از شیر مادرش نیست (رسول اکرم)

مزایا و اهمیت تغذیه با شیر مادر

۱- شیر مادر به تنهایی از بدو تولد تا ۶ ماهگی تمام نیازهای غذایی شیر خوار را تامین می کند و برای رشد طبیعی او کافی می باشد و با توجه به آب کافی که در شیر مادر وجود دارد برای رفع تشنگی شیر خوار به آب یا آب قند نیازی نمی باشد.

۲- شیر روزهای اول بعد از تولد، آغوز نام دارد که زرد رنگ می باشد و بسیار مغذی و دارای مواد مختلف ایمنی بخش بوده و به عنوان اولین واکسن و وسیله مصون سازی کودک و بهترین محافظ بر ضد بیماریها می باشد. اینکه آغوز باعث زردی نوزاد می شود تصوری نادرست بوده و نباید در زمان زردی، شیردهی قطع شود و در صورت بروز هر نوع زردی تغذیه با شیر مادر را ادامه داده و به پزشک مراجعه شود.

"" دادن آب قند و شیر خشت و کره و غیره به نوزادان زردی نه تنها مفید نیست بلکه

وضعیت زردی شیرخوار را بدتر می کند""

۳- در صد ابتلاء نوزادانی که از شیر مادر تغذیه می شوند به بیماریهای عفونی و اسهالی، عفونت گوش میانی و بیماریهای دستگاه تنفس فوقانی خیلی کمتر می باشد.

۴- در خانواده هایی که سابقه آسم و آلرژی وجود دارد برای کودکانی که با شیر مادر تغذیه می شوند، احتمال ابتلاء به آسم و آلرژی کمتر خواهد بود.

۵- امکان ابتلاء به لنفوما، بیماری قند، بیماری قلبی-عروقی، آرتریتروماتوئید، MS(سفتی عضلات)، برای شیرخوارانی که از شیر مادر تغذیه می شوند کمتر می باشد و این کودکان

● برخی از مادران با وجود داشتن شیر کافی و تامین نیاز فرزندشان، ممکن است هنگام

نوشیدن، بیش از چند قطره شیر مشاهده نکنند ولی با مکیدن شیر خوار، شیر کافی

جریان می یابد و جای هیچگونه نگرانی نیست.

● و لازم است در همین جا متذکر شویم:

توزین مرتب شیرخوار و رسم منحنی رشد و دفع ادرار ۸-۶ بار در روز بصورت

کهنه خیس برای نوزادانی که با شیر مادر تغذیه می شوند نشان دهنده کافی بودن

شیر مادر برای شیرخوار می باشد.

نکات مهم در شیردهی

- قبل از هر بار شیر دهی، دستها با آب و صابون شسته شود.
- استحمام و شستن پستان با آب ولرم روزی یکبار کافی است.
- از شستن پستان با الکل و صابون های ضد عفونی کننده و محلول ها خودداری شود.
- در وضعیت راحت نشسته و یا دراز بکشید.
- زمان شیردهی باید مراقب بود که علاوه بر نوک پستان، هاله قهوه ای رنگ آن نیز در دهان شیرخوار قرار گیرد و در عین حال راه بینی و تنفس نوزاد باز باشد.
- در هر وعده شیر دهی، قسمت اول شیر رقیق تر و انتهای آن غلیظ تر و چرب تر می باشد و شیرخوار برای رشد مطلوب باید هر دو بخش شیر را در یافت کند.

- دفعات شیردهی باید مناسب میل شیرخوار باشد نه برحسب زمان و ساعت مشخص (هر زمان و وقت که نوزاد تقاضا دارد)

- حجم شیر در روزهای اول محدود می باشد ولی همین مقدار نیاز غذایی نوزاد را فراهم کرده و بتدریج با مکیدن مکرر پستان ، حجم شیر اضافه خواهد شد.
مکیدن بیشتر پستان = تولید شیر بیشتر

- فاصله طولانی بین دفعات شیردهی موجب کاهش تولید شیر می شود
به هر دلیلی که از شیرخوار خود جدا می شوید مانند اشتغال در خارج از منزل و یا مسافرت و غیره ، پستان خود را هر ۴ ساعت یکبار تخلیه کنید.
قبل از دوشیدن شیر ، دستها را با آب و صابون شسته و از ظرف تمیز برای جمع آوری شیر استفاده شود.

- شیر دوشیده شده تا ۸ ساعت در حرارت معمولی اتاق (محل خنک) و تا دو روز در یخچال قابل نگهداری است.

- لازم به ذکر است ظرفهای پلاستیکی برای جمع آوری ذخیره شیر مناسب تر است و بهتر است از ظرفهای شیشه ای استفاده نشود به دلیل اینکه مواد ایمن بخش که در شیر مادر وجود دارند به جدار شیشه می چسبند و خاصیت خود را از دست می دهند.

از عوامل مهم دیگر در شیردهی موفقیت آمیز، آرامش خاطر و نگران نبودن مادر و حمایت همسر و افراد خانواده و وضعیت تغذیه مناسب می باشد.

در صورت داشتن هر سوال می توانید به آدرس بابل - خیابان شریعتی - معلم ۱۲ - درمانگاه شهید مدرس - مرکز غربالگری تغذیه زودرس با شیر مادر مراجعه و یا با تلفن - ۰۱۱ - ۳۲۳۱۰۲۶۵ تماس بگیرید .

شیر مادر بهترین غذا برای کودک

آموزش پرستاری

با همکاری مرکز تحقیقات بیماریهای غیر واگیر کودکان امیر کلا

AMIRKOLAmuBABOL.AC.IR

تلفن: ۰۱۱-۳۲۴۲۱۵۱-۵

نمابر: ۰۱۱۱۳۲۴۰۶۵۶

شماره ۱